

Cahier 2024-3

ሓደ ብቁዕ ቦታ ንመንበሪ ፍቓድ ዘለዎም?

*ተመኩሮታት ምስ ሃዋህው መነባብሮን ፖሊሲ መንበሪ
ኣባይቲ ሕጋዊ ዝለበሱ ንሶርያውያንን ኤርትራውያንን*

ጽግቕ

Cahier 2024-3

ሓደ ብጁዕ ቦታ ንመንበሪ ፍቓድ ዘለዎም?

ተመኩሮታት ምስ ሃዋህዱ መነባብሮን ፖሊሲ መንበሪ ኣባይቲ
ሕጋዊ ዝለበሱ ንሰርዖውያንን ኤርትራውያንን

ድማቕ

M. van der Meer
K. Otten
S.M. Noyon
I.P. Hendriks (Radboud Universiteit Nijmegen)
J.M.D. Schans

Cahier

De reeks Cahier omvat de rapporten van onderzoek dat door en in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum is verricht. Opname in de reeks betekent niet dat de inhoud van de rapporten het standpunt van de Minister van Justitie en Veiligheid weergeeft.

ጽሑፍ

ሓደ ብቕዕ ቦታ ንመንበሪ ፍቓድ ዘለዎም?

ተመኩሮታት ምስ ሃዋህው መነባብሮን ፖሊሲ መንበሪ ኣባይቲ ሕጋዊ ዝለበሱ ንሶርያውያንን ኤርትራውያንን

እዚ ጸብጻብ'ዚ ዝገልጽ ንውጽኢት መጽናዕቲ ተመኩሮታት መንበሪ ፍቓድ ዘለዎም ምስ ፖሊሲ ኣባይቲ ነዘርላንድ፣ ከምኡ'ውን ኣብ ቀዳማይ መነባብሮ ሃዋህው ብናቶም ኣረኣጳይ ኣብ ነዘርላንድ ሓድሽ ህይወት ንምህናጽ ኣበርክቶ ዝገብሩ ረቛሒታት ዝገልጹ እዩ። ናይቶም ኣብ መንጎ 2014-2017 ናብ ሆላንድ ዝመጹ ሶርያውያንን ኤርትራውያንን መበቆል ዘለዎም መልሲ ዝሃቡ ሰባት፣ ተመኩሮ ዝተፈለለዩ መበቆል ጉጅለታት ከነጻጽር ጥራይ ዘይኮነስ፣ ኣብ ኣገዳስነት ዝተፈለለዩ ረቛሒታት ምስ ግዜ ዝመጽእ ለውጢ ኣብ ግምት ከነእቱ ንክእል ኢና። ዉጺት ከም ዝሕብሮ እቲ ፖሊሲ ኣብ ዕድላት ስራሕ፣ ምስ ሓደ ምምሕዳር ምቕራን ዩድህብ፣ ንመንበሪ ፍቓድ ዘለዎም እንተላይ ካልኣት ረቛሒታት ኣገዳሲ ዝኾኑ፣ ከም ምህላው ስድራ፣ ትምህርቲ (ቋንቋ)፣ ህዝባዊ መገዳዘን ዝተፈለለዩ ማሕበራዊ ኣገልግሎታት። ውልቃዊ ባህርያት ሰባትን ምስ ግዜ ኣብ ውልቃዊ ኩነታት ዝመጽእ ለውጢን፣ ኣብ ኣገዳስነት ናይዘም ረቛሒታት ዝያዳ ፍልልይ ዩስዕብ። ተመኩሮ መስርሕ ምትእስሳር ምስ ሓደ ሰብን ምቕያር ናይ ሓደ ነገር ኣብ ታሕቲ ተዓቂቡ ዘሎ። መብዛኛትኡ ግዜ እታ መልሲ ዝሃቡት ኣብ ሆላንድ ንዝነበረ ሱፍ ክዳውንታ ናይ ምሕብላብ ሓላፍነት ክትወስድ ትሰማማዕ ነይራ። ብዙሓት መልሲ ዝሃቡ ሰባት ብናቶም ኣረኣጳይ ኣብ ምርጫታት መንበሪ ኣባይቶምን/ወይ ውልቃዊ ኩነታቶምን ውሑድ ወይ ድማ ዋላ ሓንቲ ግምት ከምዘይተገብረሎም ይሕብሩ።

። ብዘዕባ መስርሕ ምጽንባር (ቅኑዕ) ሓበሬታ ምሃብ ምናልባት ኣብቲ ሓድሽ ትዕዘብቲ ውጽኢት ተራ ኣለዎ። ደረጃ ዘለዎም ሰባት ኣብ ዕዳጋ ኣባይቲ ዘሎ ሕመቕ ኩነታት ይርድኡን መብዛኛትኡ ግዜ ኣብ ዕዳጋ ኣባይቲ ሆላንድ ንነዊሕ እዋን ከም ዝግብዩን ምጥንኻር ከም ዝደልዩን ይፈልጡ እዮም።

ፖሊሲ ምግዳዝ

ሓደ ሓታቲ ዑቕባ መንበሪ ፍቓድ ምስ ረኽበ ገዛ ክረክብ መሰል ኣለዎ። መብዛኛትኡ ግዜ ገዛ ምርኮብ ኣብ ነዘርላንድ ሓድሽ ህይወት ምህናጽ ምጅማር እዩ። መንበሪ ፍቓድ ዘለዎም ሰባት ካብ ፈላማይ ገዝኣም ጀሚሮም ትምህርትን ስራሕን ይደልዩን ኣብ ማሕበራዊ ህይወት ይሳተፉን። ስለዚ ቅልጡፍን ምሽጥን ኣባይቲ ኣብ ነዘርላንድ ንጽቡቕ ጅማር ኣገዳሲ እዩ። ኣብዚ ሕጂ ዘሎ ዕዳጋ ኣባይቲ ግን ናይ ግድን ከምኡ እዩ ማለት ኣይኮነን። መብዛኛትኡም መንበሪ ፍቓድ ዘለዎም ሰባት ኣብ ክራይ ኣባይቲ (96%) እዮም ዝነብሩ። መብዛኛትኡ ግዜ ብመንገዲ ማሕበር ኣባይቲ (ማሕበራዊ ኣባይቲ)። እዚ ሓደ ሓደ ግዜ ኣብ ሕብረተሰብ መንበሪ ፍቓድ ዘለዎም ሰባት ካብቲ ዝርከብ ማሕበራዊ ኣባይቲ ኣዝዩ ዓቢ ክፋል ሒዘም ዝብል ሓሳብ ይፈጥር። እንተኾነ ግን ኣብ ቀረባ እዋን ብስታቲስቲክስ ነዘርላንድ ዝተገብረ መጽናዕቲ ከም ዘመልክቶ ኣብ 2021 ካብ ኩሎም ዝተገደፉ ኣባይቲ ማሕበር 6% ጥራይ ናብ ወንገቲ መንበሪ ፍቓድ ዘለዎም ስድራቤታት ከም ዝተዋህቡ ይሕብሩ ሲቢኤስ። ንማሕበራዊ ኣባይቲ ዝጽበዩ ግዜታት ይውስኽ ኣሎ። እንተላይ ንናይ መንበሪ ፍቓድ ዘለዎም ሰባት፣ ከም ውጽኢቱ ድማ እናወሰኸ ዝኸይድ ዘሎ ብዝሒ መዕቕቢ ቦታታት ኣብ ማከል ሓተቲ ዑቕባ ብመንበሪ ፍቓድ ዘለዎም ሰባት ተታሒተ።

ማከላይ ወኪል ምእንጋድ ሓተቲ ዑቅባ (COA) ምቕራን ምስ ዘባን ምምሕዳርን ይገበር ድሕረዚ እቲ ምምሕዳር ሓላፍነት ይስከም (ምሹእ) መንበሪ ኣባይቲ ክእንግደኩም። ብዝተኸለለ መጠን ድሕረ ባይታ ባህርያት ናይቲ ወናኒ ፍቓድ ናብ ማእከል ሓተቲ ዑቅባ ኣብ ዝሰጋገረሉ እዋንን ብድሕራኡ ምስ ምምሕዳር ኣብ ዝቋረነሉ እዋን ኣብ ግምት ይኣቱ። ክሳብ 2016 እቲ 'ተረር ናይ ምግዓዝ መዕቀኒታት ጥራይ እዩ ኣብ ግምት ዝኣቱ ነይሩ፡ ስራሕ ምህላው ወይ ትምህርቲ ምኽትታል፣ ህለው ቀዳማይ ደረጃ ስድራቤት፡ ወይ ሕክምናዊ ሓበሬታ። ካብ 2016 ጀመሩ ማከላይ ወኪል ምእንጋድ ሓተቲ ዑቅባ (COA) ምስቲ 'ተስፋ ዝህብ ምትእስሳር' ኣገዳሲ ተራ ዝጻወት 'መመመዩን መላፍንቲን' (Screening and matching) ዝተባል ፖሊሲ ክሰርሕ ጸኒሑ እዩ። እቶም ኣብ ላዕሊ ዝተገልጹ ተረር መዕቀኒታት ጥራይ ዘይኮኑስ፣ እቶም 'ልስሎሳት መዕቀኒታት' ዝበሃሉ ከም ዝተረኸበ ትምህርቲ/መጽናዕቲ፣ዝተረኸበ ዲፕሎማታት፣ ታሪኽ ስራሕ፣ መጻኢ ዕላማታት ብመንጽር ስራሕን ስልጠናን ከምኡ'ውን ዝኾነ ስልጠናን ስርዓተ መርበብ ኣብ ሆላንድ ብዝበል ተማሓይሹይ። በዚ መሰረት እዚ ማከላይ ወኪል ምእንጋድ ሓተቲ ዑቅባ ኣብ ሓይ ካብቶም ሕጂ ዘለዉ 35 ዘባታት ዕዳጋ ስራሕ ንምምዳብ ምኽሪ ይሕንጽጽ፣ እዚ ድማ ነቲ ብዝሒ ፍቓድ ዘለዎም ሓይ ምምሕዳር ከ እንግድ ከም ዘለዎን ዕዳጋ ኣባይትን እውን ኣብ ግምት ብምእታው እዩ። እቲ መንበሪ ፍቓድ ዘለዎ ሰብ ዝበለጸ ኣባይ ክምደብ ከም ዝኸእል ምስ ተወሰነ፣ ነቲ መንበሪ ፍቓድ ዘለዎ ሰብ ኣብ ጥቓ እቲ ክቕርብ ዝተሓሰበ ምምሕዳር ኣብ ዝርከብ ማከል ሓተቲ ዑቅባ (AZC) ምቕማጥ ይከኣል ድዩ ኣይከኣልን ይምርመር። እዚ ድማ መንበሪ ፍቓድ ዘለዎም ኣብ ሕብረተሰብ ነዘርላንድ ቅልጡፍ ተሳትፎ ክገብር ስለ ዝኸእል። ብተግባር ኣብ ዕዳጋ ኣባይቲ ዘሎ ጽቕጥቕጥን ዕላማ ምዝርጋሕ መንበሪ ፍቓድ ዘለዎም ሰባት ኣብ መላእ ነዘርላንድ እውን ኣብ ምትእስሳር ምስ ሓይ ምምሕዳር ምምቕራሕን ዓቢ ተራ ስለዘለዎም። ኩሉ ምርጫታትን መዕቀኒታትን ኣብ ግምት ምእታው ኣይከኣልን እዩ። ገዛ ብፍላይ ምስቲ ሕጂ ዘሎ ልዑል ዋሕዝን ገና ገዛ ዝጽበዩ ዘለዉ ዓቢ ጉጅለ ወንንቲ መንበሪ ፍቓድ እንታይ ተደላዩን ዝከኣልን ኣዝዩ ክፈላላ ይኸእል እዩ።

ቕድን ኣገባባን

ድሮ ገለ ዉሑድ ርዲት ዝተረኸበ ኣብ ኣሰራርሓ ኣተገባብራ ናይ ኣባይቲ ፖሊሲን ሳዕቤናት ናይ እቲ ፖሊሲ ኣብ ምስታፍ ስራሕ፣ ብዙሕ ዝፍለጥ የለን እቶም መንበሪ ፍቓድ ዘለዎም ንሳቶም ንባዕሎም ነቲ ኣገባብ ከምይ ከም ዝግንዘብዎ፣ ተሞክሮኦም ከምይ ከምዝነበረ ብዛዕባ መስርሕ ምቕራንን ከምኡ'ውን ገዛ ምርካብን ናቶም ትጽቢት ከምይ ከምዝነበረ ኣብ ዝነብርሉ ከባቢ ኣብ ምምስራት ሂወት ኣብ ነዘርላንድ። እዚ መጽናዕቲ እዚ ኣብዚ ዕሙቕ ኣስተብህሎ ከበርክት ኢዩ፣ብመሰረት እቲ ብፍላይ ክርእይ'ዩ ን ሰባት መበቐሎም ሰርዖዊያንን ኤረትራውያን ዝኾኑ ኣብ መንጎ 2014 ን 2017 ናብ ነዘርላንድ ክነብሩ ዝመጹ። እዚ ጉጅለ'ዚ ምስቲ ናይ ሎንግቲኡዲናል መጽናዕቲ ከወሆርት ስታትስቲካዊደርስ (LOCS) ፖሮጀክት ተመሳሳላይ ስለዝኾነን ክፋል ናይ እቲ ሕጂ ዝካየድ ዘሎ መጽናዕቲ እዩ።

እቲ መጽናዕቲ ብዝሓታዊን ዓይነታዊን ዳታ ዘወሃሃድ እዩ። ብቀዳምነት እዚ መጽናዕቲ ኣብ ኣርባዕተ ኣድህቦ ዝተገብረሎም ጉጅለ ተጌሩ ከምኡ'ውን ዓሰርተ ዉልቓዊ ቃለመጠይቕ ምስ ማዓልቦ ጉጅለ። ኣብዚ ዓይነትዊ ክፋል ናይቲ መጽናዕቲ ብድምር 42 መለሽቲ ተሳቲፎም። ኣብቲ ኣድህቦን ቃለመጠይቕን ተሞኩሮታት ናይ ኣባይቲ መስርሕ ተገሊጹ ኣሎ ከምእውን ንመለሽቲ ኣገደስቲ ዝነበሩ ዝተፈላለዩ ጉዳያት ተዘሪቡሎም ንምምስራት ሂወቶም ኣብ ነዘርላንድን ኣብ ከባቢኻ ክህልው ትደልዮምን።

ድልዎች ናይዚ መርመራ ዓመቱ ምስትወዳል ምብርካት ብፍላይ ኣድህቦ ዝተገበረሎም ሰባት መቐቓሎም ሰርያውያንን ኤሪትራውያንን ኣብ መንጎ 2014 ን 2017 ናብ ነዘርላንድ ክነብሩ ዝመጹ እዩ። እዚ ማዕልቦ ጉጅለ ማለት ምስ ማዕልቦ ጉጅለ ላንጀቱዲናል ፣መጽናዕቲ ኮሆር ፕሮጀክት ይመሰሰል፣ እዚ ሕጂ ዘሎ መዲናዕቲ ሓይ ክፋል ንይዚ እዩ። እቲ ብዝሓታዊ ትንተና ኣብዚ ጸብጻብ እዚ ዝተጠቀሙሉ እቲ ሰፊሕ ገምጋማዊ መጽናዕቲ 'ሓይስቲ ሕጋዊ ዝኾኑ ኣብ ነዘርላንድ' (NSN) ናይ ፕሮጀክት LOCS እዩ። ኣብቲ ቅድሚኛ ቅርብ እዋን ዝተገብረ ገምጋም (NSN2022) ዝተፈለለዩ ሕቶታት ብዘዕባ መነባብሮን ኣባይትን ሰፊሩ ኣል፣ በዚ ከኣ ንካልእ ነገራት ሓዊሱ ዕግበት ገዛን ከባብን ዝምልከት ርድኢት ዝሃበ እዩ። እዚ ዳታ ኣብዚ ጸብጻብ (ብሳንዲቫ) ቀሪቡ ኣሎ ንጉጅለ ሰርያ ጥራይ ዝምልከት እዩ።

ኣብ ምህናጽ ሓድሽ ህይወት ኣብ መነባብሮ ሃዋህው ኣገይስቲ ዝኾኑ ረጃሒታት

እቶም ትኩረት ዝገበሩ ጉጅለታትን ቃለ መሕትታትን ከም ዘመልክትዎ፡ ህላወ ስራሕ፡ ስድራቤት፡ (ቋንቋ) ትምህርቲ፡ ከምኡ'ውን ህዝባዊ መጓዳዝያ ኣብ ሆላንድ ህይወት ንምህናጽ ኣዘዩ ኣገዳሲ ኮይኑ ይረኣ። ካልኣት ማሕበራዊ መሰላጥያታት ግን፡ ፖሊሲ ምምሕዳር ኣብ ዓውዲ ውህይትን ተሳትፎን፣ ከምኡ'ውን ኣቀማምጣ ናይቲ (ናይ መወዳእታ) ማእከል ሓተቲ ዑቕባ'ውን ተራ ከም ዝነበሮም መልሲ ዝሃቡ ሰባት ይገልጹ። ኣብ ነዘርላንድ ኣብ መንጎ ሰርያውያን ዝተገብረ ብዝሒ ትንታነታት እውን ከምዘመልከቶ፣ ሰባት ኣብ ጥቓ ናይ ስራሕ ቦታ፣ ትካል ትምህርትን ስድራቤትን ክነብሩ ከለዉ፣ ቦቲ ዝነብሩሉ ከባቢ ዝያዳ ከም ዝግጥ ይሕብር።

ስራሕ

ካብ 2016 ጀመሩ ኣብ ዘባዊ ዕዳጋ ስራሕ ዕድላት ደረጃ ዘለዎም ሰባት ሕጋዊ ዝለበሱ ሰባት ኣብ ምግዳዝ ብፍሉይ ኣብ ግምት ይእቱ። እቶም መለሽቲ ሰባት ባዕሎም እውን ዕድላት ስራሕ ኣብ ዘለዎ ቦታ ምንባር ኣገዳሲ ኮይኑ ከምዝረኸብዎ ይሕብሩ። ብዙሓት መልሲ ዝሃቡ ሰባት ኣብታ ከተማ ዝያዳ ዕድላት ስራሕ ከምዘሎ እኳ እንተሓሰቡ፡ ስራሕ ምህላው ምስ ደረጃ ከተማነት ናይቲ መነባብሮ ከባቢ ዝተኣሳሰር ከምዘይኮነ ብዝሒ መረዳእታታት ይሕብሩ። ተረካብነት ብርግጽ ዓቢ ተራ ኣለዎ። ሰባት ኣብ መንጎ ገዛን ስራሕን ምጉዳዝ ቀሊል እንተኾይኑ እዚ ከም ኣወንታዊ እዩ ዝረኣ። ህላወ ጽቡቕ ህዝባዊ መጓዳዝያ ወሳኒ እዩ።

ትምህርቲ

ቕርብት ምሽ-እ ትምህርቲ ኣዘዩ ኣገዳሲ እዩ ዝቐጸር። እዚ ንቕርብት ልዑል ጽሬት ዘለዎን ኣብያተ ትምህርቲ ቋንቋን ተወሳኺ ትምህርትን ዝምልከት ክኸውን ይኸእል እዩ፣ እንተኾነ ግን ንህጻናት ዝኸውን ቅርብት (ካልኣይ ደረጃ) ኣብያተ ትምህርቲ እውን ዝምልከት ክኸውን ይኸእል። ገለ መልሲ ዝሃቡ ሰባት፡ ብዝለዓለ ደረጃ ትምህርቲ እውን ዝህቡ ቤት ትምህርቲ ቋንቋ ንምርካብ ርሑቕ ክጓዳዙ ከምዘለዎም ኣመልኪቶም። ሓድሓይ ግዜ ኣብ ጥቓ ተወሳኺ ስልጠናታት ኣይርከብን ነይሩ። በዚ ምክንያት ድማ ሓያሎ ሰባት ተወሳኺ ትምህርቲ ንምስዓብ ዝነበሮም ህርፋን ገዲፎም ኣለዉ።

ስድራ

ድሮ ኣብ ነዘርላንድ ስድራቤት ዘለዎም መልሲ ዝሃቡ ሰባት ብሓፈሻ ኣብ ጥቓ እዞ ስድራ ክነብሩ ድሌቶም ይገልጹ። ዋላ'ኳ ኣብ ዝግዕዝሉ እዋን ህላወ ቀዳማይ ደረጃ ስድራቤት ኣብ ግምት ዝእቱ

እንተኾነ፣ እዚ ግን ንህላው ካልኣት ኣባላት ስድራቤት ከም ኣሕዋትን ኣሓትን ወይ ኣኮታትን ሓወቦታትን ኣቦታትን ሓትኖታትን ዝምልከት ኣይኮነን፣ ዋላ'ኪ እዚ ብገለ መለሽቲ ሰባት ከም ተደላዪ ይቐጽር። ቅርባት ስድራቤት ግብራዊ ባእታ (ሓገዝ) ከምኡ'ውን ስምዒታዊ ባእታ (ስምዒት ገዝ) ኣለዎ።

ህዝባዊ መገዳዘ

ህላው ህዝባዊ መገዳዘድ ከም ኣድላይ እዩ ዝረኣ። ኣብ ዝተወሰኑ ዘባታት ህዝባዊ መገዳዘድ ዘይምህላው ምሹእ ስራሕ ወይ ትምህርቲ ንምርክብ ኣጸጋሚ ይገብሮ። ዋላ ህዝባዊ መገዳዘድ እንተሃለወ ዋጋ ወይ ትሑት ድግግም ጉዕዞ ዕንቅፋት ክኸውን ይኸእል እዩ። መብዛኢትኡ ግዜ ናይ ብሕቲ መኪና ኣይክትህሉን እዩ። ብፍላይ ኣብተን ቀዳሞት ዓመታት፣ እዚ ማለት ድማ ሰባት ንብተሕ ነገራት ኣብ ህዝባዊ መገዳዘድ ይምርኮሱ።

ማሕበራዊ ርክባት

ብተሓት መለሽቲ ሰባት ኣብ ከባቢኦም ማሕበራዊ ርክባት ክትሃንጽ ምኸኣል ኣገዳሲ ኮይኑ ከምዝረኸብዎ ይሕብሩ። ንኣብነት ኣብ ዝተፈላለዩ ንኣሽቱ ከተማታትን ዓድታትን ዝነብሩ መለሽቲ ምስ ባህርያት ጎረብብትን ደቂ ገዛውትን ኣውንታውን ኣሉታውን ተመኩሮታት ኣጋጢምዎም እዩ። ገለ ሰባት ምስ ጎረብብቶም ጽቡቕ ርክብ ክህልዎምን ከም ስድራቤት ዝቐጽሮምን ክኾኑ ከለዉ፣ ገለ ድማ ውሑድ ርክብ ስለዘለዎም ኣብ ዝተወሰኑ ኣጋጣሚታት ድማ ኣድልዎ ወይ ዘይተቐባልነት ይስምዖም። ኣብ ከተማዊ ሃዋህው እውን ዝተሓወደ ምልክታት ክርክብ ይከኣል እዩ። ገለ መለሽቲ ብሰንኪ ርኡይነት ካልኣት ስደተኛታት ኣብታ ከተማ ዝያዳ ኣብ ገዛኦም ከም ዝስምዖም ክሕብሩ እንከለዉ፣ ገለ መለሽቲ ግን ኣብ ብተሓት ድሕረ ባይታ ስደት ዘለዎም ሰባት ኣብ ዘለዎ ከባቢ ምቕማጦም ከም ዘሕርቑ ይሕብሩ። ብኸልእ ወገን ድማ ደቂ ሃገር ንገለ መለሽቲ ኣብ ነዘርላንድ ምስ በጽሑ ኣብቲ ናይ መጀመርታ እዋን ሓገዝ ብምሃብ፣ ወይ ድማ ኣብ ነዘርላንድ ናይ ዘይምግያሽ ስምዒት ብምሃብ ኣገደስቲ ኮይኖም እዮም።

ካሎት መሳሪያ

መለሽቲ ኣብ ዝያዳ ከተማዊ ኣክባቢ መንበሪ ዝረኸቡ ከምቲ ኣብ ሃገሮም ዝረኸቡዎ ዓይነት ቀመማ ቕመማት ክሸምቱ ምኽሎም ጽቡቕ ከምዝረኸቡዎ ይሕብሩ። ኣብ ዘይከተማዊ ከባቢታት ሓደ ሓፈሻዊ ሱፐርማርኬት መብዛኢትኡ ግዜ ኣዝዩ ርሒቕ ይርከብ፣ መብዛኢትኡ ግዜ ድማ ንኣብነት ክብታ መበቆል ሃገር ዝመጽእ ፍርያት ዝሸጠ ድኪናት ይለዋን።

ምምሕዳራዊ ፖሊሲታት ዉህደትን ተሳትፎን

ኣብ ትኹረት ጉጅለ ናይ ምምሕዳር ፖሊሲ ኣብ ምዉህሃድን ተሳትፎን ዝተፈላለዩ ከምዝኾነ፣ እዚ ድማ ኣብ ዕድላት ሕጋዊ ዝለበሱ ዝያዳ ንክምዕብሉ ዓቢ ጽልዎ ክህልዎ ከምዝኸእልን ተዘራቡሎም። እዚ ኣብ መንጎ ምምሕዳራት ጥራይ ዘይኮነስ ብደረጃ ስራሕተኛታት ኣብ ውሽጢ ምምሕዳራት እውን ይምልከት። ንዓዓቶም ከምዝመስሎም እቲ ሓደ ስራሕተኛ ሓደሰብ ኣብ ዝሓጸረ እዋን ስራሕ ምርክብ ምሕጋዝ ከምዘተኩር፣ ካሎት እንታይ ይድሊ ብደረጃኻ ስራሕ ምስራሕ፣ እዞም ዳሕረዎት ናይ ትምህርቲ ስልጠና ምሃብ ኣቀዲሞም ኣውንታዊ ዉሳንዮ ከምዝወስዱ።

ቦታ ናይ (መወዳታ) AZC

ብሓፈሻ ሰባት ኣብ ሓይ መዓስከር ኣብ ከባቢ እቲ ሕጋዊ ዝለበሰ ሰብ ዝተቐረነሉ ምምሕዳር ምወዳዕ ፈተነ ይግበር። በዚ ዘሎ እዋናዊ ዘይማዕርነታዊ ዝርግጫ መዓስከራት እዚ ኣብ ነዘርላንድ ክሰልጥ ኣይተኸእለን። ተሞክሮ ናይ ሕጋዊ ዝለበሰ ሰባት ዝተፈለላዩ ኢዩ። ገሊኦም መዝሓበርዎ እቲ ክንብርሉ ዝኸዱ ቦታ ጽቡቕ ከምዝረኹብዎን ኣቐዲሞም ከዝፈለጥዎን። ገለ መልሲ ዝሃቡ ሰባት እውን ድሮ ኣብቲ ክንብሩሉ ዝኸእሉ ምምሕዳር ማሕበራዊ ርክባት ሃኒጾም እዮም። ኣብ ካልእ ኣጋጣሚታት ግን AZC ካብቲ ምምሕዳር ኣዘዩ ርሒቐ ዝኾነ ነገር ክሃንጽ ኣይከኣለን። ብተወሳኺ፡ AZC ኣበይ ከምዘሎ ኣገዳሲ እዩ፡ ኣብቲ ከባቢ ውሑዳት መሳሊጥታት ኣብ ዘለዉሉን ናይ ህዝባዊ መጓዓዝያ ኣማራጺታት ድሩት ኣብ ዝኸነሉን እዋን፡ ብመሰረት መለሽቲ ኣብ ጥቓ AZC ምንባር ንህይወት ንምህናጽ ውሑድ ምሹእነት ኣለዎ።

ውልቃዊ መለላይ ጠባይን ኣነባብራን

ኣብ ርእሲ'ዚ ኣብ ላዕሊ ዝተጠቐሰ መለላይ መነባብሮ ከባቢ፤ ውልቃዊ ባህርያት'ውን ኣብ መነባብሮ ሰባት ኣብ መነባብሮኦም ንዝርከቡ ዝተወሰኑ ነገራት ዝህብዎ ኣገዳስነትን'ውን ተራ ክጻውቱ ይኸእሉ። ውልቃዊ መለላይታት ዕድሜ፣ ደረጃ ትምህርቲ ወይ ህላው ህጻናት ኣብ ገዛ የጠቓልል። ንኣብነት ኣብ ከተማ ንዝህሉ ናይ ስልጠና ወይ ናይ ስራሕ ዕድላት ንምጥቃም ኣብ ከተማ ክነብሩ ዝፈትዉ መንእሰያት ዝመለሹ ኣለዉ፤ ቆልዑ ዘለዎም ዝመለሹ ድማ ኣብ ቀረባኦም ንደቆም ዝኸውን ቤት ትምህርቲ ምህላው ኣገዳሲ እዩ። ብዘይካዚ፤ ፍጻሜታት ኣብ ህይወት ከም ውላድ ምውላድ ዝኣመሰሉ ሰባት ኣብ ሃዋህዉ መነባብሮኦም ንዘለዉ ኣገደስቲ ነገራት ብኸልእ መገዲ ኪርእይዎ ወይ ቀዳምነት ኪህብዎ ይኸእሉ እዮም። ንኣብነት፡ ብቐረባ ኣብ ጥቓ ስድራኽ ምንባር ዝደዳ ኣገዳሲ ይኸውን።

ዝተፈለላዩ መለሽቲ ምስቲ ዝነብሩሉ ቦታ ስለዝተኣሳሰሩን ኣብ ውሽጡ ማሕበራዊ መርበብ ስለዝሃነጹን፡ ኣብ መወዳእታ ኣብ መነባብሮኦም ከመይ ጌሮም ኣብ ገዝኦም ከይኖሩም ከምዝስምዖም ክገልጹ ክኢሎም። እዚ ድማ ነቲ ኣብ ገዝኻ ከይንካ ዝስምዓካ ስሚዒታዊ ሸነኽ ዘመልክት እዩ። ስለዚ ኣብ ሆላንድ ህይወት ምህናጽ ኣብ ሕብረተሰብ ሆላንድ ቦታ ናይ ምርካብ መስርሕ ጥራይ ዘይኮነስ፡ ብመንጽር ትምህርቲ ምርካብን ኣብ ዕዳጋ ስራሕ ምስታፍን፡ ስሚዒታውን ስምዒታውን መስርሕ እዩ።

ኣብዚ መጽዕቲ ዝሕተትኖሮም ሰባት ድሮ ኣብ ነዘርላንድ ን ነዊሕ እ ዋን ዝነብሩ እዮም። እዚ ንውሓት ዘለዎ ክፋል ዘመልክቶ ብቀሊሉ ምሕላፍ ጊዜን እቲ መስርሕ ናይ "ኣብ ሓይ ቦታ ምቕማጥ" መለሽቲ ከምይ ትርጉም ከምዝሃብዎ ንዓቶም ኣገዳሲ ጉዳያት ኣብ መንበሪ ገዛዉቲ ግደ ተጻዊቱ። ኣብ መወዳእታ ዝተፈለላዩ መለሽቲ ገሊጾም ከምይ ገሮም ክቕስኑ ኪሎም ኣብ ዝነብርሉ ገዛዉቲ ስለ መንበሪ ገዛዉቶም ዝተለማመዱዎን ኣብ ከበቢዎም ምሕዝነት ስለ ዝሃነጹን። እዚ ዝሕበር እቲ ስብ ዕታዊ ሸነኽ ናይ ቅሳነት እዩ። ምምስራት ሂወት ኣብ ነዘርላንድ መስርሕ ናይ ቦታ ምርካብ ኣብ ሕብረተሰብ ነዘርላንድ ጥራህ ዘይኮነስ፡ ብመንጽር ትምህርቲ ምርካብን ኣብ ዕዳጋ ስራሕ ምስታፍን፡ ስሚዒታውን ፍትወትን መስርሕ እዩ።

ተሞክሮ ብ ምግዓዝ ፖሊሲ

ኣሳዓኢባም መለሽቲ ዝሃብዎ ብሓፈሻኡ ጸገም ከምዝነበሮም ጽልቁ ዘይምግባሮም ብዛዕባ ኣብ ነዘርላንድ ኣበይ ቦታ ከምዝቐመጡ። እቲ ዉጽኢት ናይ ምቕራን ብዙሓት ተሳተፍቲ ከምዝበልዎ

ምስቲ ዝተገብረ ዝርርብ ዝሰነ ኣይነበረን። ዕላል ብምጅማርን ምርጫታት ብምዝታይን ጥራይ ሰባት ክስማዕ እዩ ዝብል ተስፋ ዝረኸቡ ይመስል። ብተግባር ድማ ኣብ ምቕራን ምስ ምምሕዳርን ምምቕራሕ ገዛን ካልኣት ብዙሓት ረቕሒታት ይሰተፉ።

ሰባት ብመትከል ገዛ ይረኽቡ ብምህላዎም ሕጉሳት እኪ እንተኾኑ፣ ሓይሎ ሰባት ግን እቲ ዝረኽብዎ ገዛ ንስድራቤቶም ኣዝዩ ንእሽቶ ምንባሩ፣ ካብ ስድራቤት ዝረሓቑ ምንባሩ፣ ኣብ ዓውዲ ስራሕ ወይ ትምህርቲ ምስ ዝነበሮም ህርፋን ከምዘይተመጣጠነ፣ ወይ ኣብ ዝመርጽዎ ዘባ ተይኪኑ ኣይርከብን። ብፍላይ ኣብቲ ኤርትራዊ ጉጅለ፣ ንበይኑ መደቀሲ ክፍሊ ዘይብሎም ወይ ድማ ብጭቡጥ ንህጻናት ዘይምሹእ መንበሪ ከምፕሌክስ ዝነብሩ ቆልዑ ዘለዎም (ንጽል) ወለዲ ኣብነታት ነይሮም። እዚ ድማ ነዞም መለሽቲ ብዙሕ ጸቕጢ ፈጢሩሎም።

እቲ ብዙሕነታዊ ትንተናታት ከምዝሕብሮ ብዙሓት ሰርያውያን በቲ ዝነብሩሉ ገዛን ከባቢን ዕጉባት ከምዝኾኑ ይሕብሩ። ማዕረ ማዕረኡ ድማ ሓይ ካብ ካብ ሽዱሽተ ዝመለሹ መበቆል ሰርያውያን ኣብ ኣባይቶም ጸቕጢ ከምዘጋጥሞምን ኣእምሮኣዊ ጥዕናኦም ምስ ዕግባት ገዝኦምን ከባቢኦምን ርኡይ ምትእስሳር ከምዘለዎን ይሕብሩ።

ካልእ መለሽቲ ዘልዓልዎ ኣገዳሲ ስክፍታ፣ ኣብ መንጎ ምርካብ መንበሪ ገዛን መስርሕ ምጥርናፍ ስድራቤት ዘሎ ርክብ እዩ። ሓይሎ መለሽቲ፣ ነቶም ገና ብጥርናፈ ስድራቤት ዝመጹ ዘለዉ ኣባላት ስድራቤት ንምትእንጋድ ኣዝዩ ንእሽቶ ገዛ ተመዲቡሎም። መለሽቲ (ተመኩሮ ዘለዎም) መብጽዓታት ዝዓበዩ ገዛ ኣብ ዝመጽ እ ጊዜ ከም ዘይተፈጸመን ሰባት ኣብቲ ንሓድሽ ኩነታት ስድራቤት ኣዝዩ ንእሽቶ ዝኾነ ገዛ ንነዊሕ እዋን ከም ዝነብሩን ኣመልኪቶም።

ዝተኣንገደካ መንበሪ ገዛ ምንጻግ ዳርጋ ዘይከኣል ኢዩ፣ ኣብ ዝነጻግካሉ እዋን ብመትከል ናይ ምዑቓብ መሰል ዩብልካን። ዝተፈለለዩ መለሽቲ ከምዝበልዎ ጸቕቲ ከምዝተገብሮም ንሓይ ዘይደልይዎ መንበሪ ክቕበሉ እዩ። ምስጋር ናብ ካልእ መንበሪ ገዛ ድሕሪ መንበሪ ገዛ ምርካብ ናይ ነባሪ ሓላፍነት ኢዩ፣ በዚ ዘሎ ናይ ኣባይቲ ሕጻረት ቀሊል ኣይኮነን፣ ሓይ ሓይ እዋን ፈጸሙ ዘይከኣል እዩ ብምኽንያት ሕጻረት ናይ ሓገዝ ምንጭ። ዋላ እኪ ብዝሓታዊ ትንተናታት ናይ እዚ መጽናዕቲ እንተሓበረ እቲ ዝሰፍሐ ክፋል ካብ ሰርያውያን ድልዎት ከምዘለዎም ንክቅይሩ፣ ዝቐየሩ ቕጽሪ ሰርያውያንን ኤረትራውያንን ኣብ ነዘርላንድ ኣብ ዝሓለፍ ዓመታት ብተዛማዲ ትሑት እዩ።

ማዕረ ማዕረኡ መለሽቲ ብዛዕባ ኩነታት ልዑል ዋሕዚ ስይተኛታት ሕጻረት ኣባይትን (ካልኣት) ነዘርላንዳውያን ሰባት ገዛ ኣብ ምርካብ ዘለዎም ጸገምን ይፈልጡ እዮም። ውልቃዊ ኩነታትን ኣብ ግምት ምእታው ኩሉ ግዜ ከምዘይከኣል ምርጫ ሰርያዩ፣ እንተኾነ ግን እቲ ኣገባብ ግሉጽ ኮይኑ ከምዘይረኽብዎ እውን የመልክቱ። ብሓፈሻ ዝመለሹ ኣብ መስርሕ ምቕራን ምስ ሓይ ምምሕዳርን ምምቕራሕ ኣባይትን ዝረኽብዎ ሓበሬታ ይነቕፉ። ብዛዕባ መስርሕ መንበሪ ኣባይቲ (ኩሉ ግዜ ቅኑዕ ዘይኮነ) ሓበሬታ ኣብ ውሽጢ ማሕበረሰባት ሰርያን ኤርትራን ይዘውር ከምዘሎ ዝሕብሩ ተወሳኺ ምልክታት ኣሉ፣ ብተወሳኺ ድማ፣ ገዛ ምርካብ ተመኩሮታት ይካፈሉን የነጻጸሩን፣ እዚ ድማ ኩሉ ሰብ ብማዕረ ከምዘይሕገዝ ናብ ዝብል ኣረኣእያ ክመርሕ ይኸእል።

ኣብ መደምደምታ

ምኽንያቱ ኣብ ዕዳጋ ኣባይቲ ብዘሎ ዓቢ ሕጽረት ምግዓዝ ብተግባር ዝተሓላለኸ ስለዝኾነ፡ ደረጃ ዘለዎም ሰባት ብዝተኸለለ መጠን ኣብ ዝምሽኦም ቦታ ምቕማጥ ዝያዳ ኣገዳሲ እዩ። ዕላማ ፖሊሲ ሰፊሕ ዕድል ዘለዎም ተቋረንቲ ነዚ ንምዕዋት ኮይኑ፡ ብፍላይ ኣብ ተሳትፎ ዕዳጋ ስራሕ ትኹረት ብምግባር እዩ። ካብዚ መጽናዕቲ ብምብጋስ ሕጋዊ ልባስ ዘለዎም ባዕሎም ስራሕ ክህልዎምን ዕድላት ስራሕ ኣብ ቀረባ ኣብ ዘለዎ ቦታ ክነብሩን እውን ኣዝዩ ኣገዳሲ ምዃኑ ክግለጽ ይከኣል። ማዕረ ማዕረኡ እዚ መጽናዕቲ'ዚ ካልኣት ሓያሎ ጉዳያት ብዓይኒ ካብ ሰርያን ኤርትራን ዝመጹ ሰባት ኣገደስቲ ምዃኖምን ኣገዳስነቶም ከኮም ድሕረ ባይታ ባህርያት ከም ዕድሙን ኣቋውማ ስድራቤትን ከም ዝፈላለ ይሕብር።

ውጽኢት ናይዚ መጽናዕቲ ከም ዘመልክቶ መለሸቲ ኣበይ ቦታ ከምዝነብሩን እንታይ ዓይነት ኣባይቲ ደስ ምስብሎም ባዕሎም እንተስወሰኑ ምስ ኩነታቶም ዝሰነ። ምስ ሲኦኤ ኣብ ዝገበርዎ ዘተ ምርጫታቶም ከመልክቱ እኳ እንተኸኣሉ፡ መብዛሕትኡ ግዜ መልሲ ዝሃቡ ሰባት እዚ ኣብ ግምት ከምዘይኣተወ ይስምዖም ነይሩ። ናይግድን እዩ፡ ብምክንያት ኣብ ዕዳጋ ኣባይቲ ዘሎ ሕጽረት (መጽናዕቲ ካብ ምጅማሩ ስፍሓት ኣብዚ መጽናዕቲ እንዳ ዓበዩ ከይዱ) ኩሉ ድሌታት ክማለእ ኣይከእልን እዩ፤ እንተኾነ ግን እዚ መጽናዕቲ ኣባይቲ፣ ኣብ ኩሉ ዓይነት ዓቢ ጽልዎ ከም ዘለዎ ስለ ዘርኢ ምስ ምህናጽ ህይወት ኣብ ነዘርላንድ ዝተኣሰሰር መስርሓት፣ ናይቶም ሕጋዊ ዝለበሱ ባዕሎም ዝያዳ ኣብ ግምት ምእታው ጽቡቕ ምኾነ። ማዕረ ማዕረኡ ድማ ብዘሰበ ዝከኣል ናይ ሓሶት ትጽቢታት ከይፍጠር ኣገዳሲ እዩ። ዝያዳ ግለጽ ዝኾነ መስርሕ ምምቕራሕ እውን ነዚ ኣበርክቶ ክገብር ይኸእል እዩ፤ መብዛሕትኡ ግዜ ሰባት ስለምንታይ ገለ ሰባት ኣብቲ ዝመርጹዎ ቦታ ከም ዝቕመጡን ገለ ድማ ዘይቅመጡን ኣይርድኦምን እዩ። ኣብ መንጎ ኤርትራውያን ጉጅለ ንኣብነት፡ ሰርያውያን ዝበዘኹ ግዜ ኣብ ተደላዪ ቦታታት እዮም ዝውዘዑ ዝብል ግምት ኣሎ። ውልቀሰባት ብዝያዳ ኣብ ግምት ብምእታው ዝሓሸ ሓበሬታ፣ ግለጽ መስርሕን ምሕደራ ትጽቢትን ዝሓሸ መስርሕን ኣብ መንጎ ወነንቲ ሕጋዊ ዝለበሱ ዝውሓድ ዘይዕግበትን ኣበርክቶ ክገብር ይኸእል። ማዕረ ማዕረኡ ድማ እቲ ክውንነት ንግዚኡ ኣብ መንጎ እቲ ሕጽረት ዕዳጋ ኣባይትን (ብዝሒ መንበሪ ፍቓድ ዘለዎም ምምሕዳር ክውዝዖም ዘለዎ) ቦቲ ሓደ መገዲን ቕርጥው ስራሕ ቦቲ ካልእ ምስ ድልዎታትን ውልቓዊ ኩነታት ናይቲ ሕጋዊ ዝለበሰ ዝሰነ።

ዝተፈልዩ ኣማራጺ፣ ሕጋዊ ዝለበሱ ባዕሎም ገዛ ክረኽቡ ምፍቃድ፣ ንሓደጋ ግህሰት ብኣካረይቲ ገዛ ይውስኹ። ኣብ ቤልጅጊየም ዝተኸየደ መጽናዕቲ ከም ዘመልክቶ ሕጋዊ ዝለበሱ ፍቓድ ምስተዋህበም እንተበዘኸኡ ንኣርባዕተ ኣዋርሕ ኣብ መ ቕቢ ዑቕባ ክጸንሑ ይፍቀደሎም። ድሕሪኡ ባዕሎም ኣብ ጽዑቕ ዕዳጋ ኣባይቲ ገዛ ክደልዩ ዝግደዱላ፡ ንምርካብ ዓቢ ጸገም ከም ዘለዎም ናይ ገጽ ምግላልን ስሕተት ኣሰራርሓን የጋጥሞም ይሕበር። ይኹን እምበር ሰባት ባዕሎም ገዛ ክደልዩ ኣብ ምፍቃድ ወፍሪ ክግበር ይኸእል እዩ፤ እዚ ድማ መንበሪ ፍቓድ ዘለዎም ብኣካረይቲ ገዛ ዝፍጸም ግህሰት ብጥብቂ ምክትታል ክግበር ይከኣል እዩ።

እንተ እቲ ቦታ (ናይ መወዳእታ) ማእከል ሓተቲ ዑቕባ ናብቲ ናይ መወዳእታ መንበሪኡም ዝቕረብ ኾይኑ፡ እዚ ኣብ ብርክት ዝበሉ ጉዳያት ኣብቲ ምምሕዳር ጽቡቕ ኔሮም ንክሰፍሩ ኣበርክቶ ገይሩ እዩ፤ ብሰንኪ ድሮ ምስቲ መነባብሮ ሃዋህውን/ ወይ ድማ ብሰንኪ ድሮ ዝተዋህለ ማእከራዊ ርክባት። እቲ ዕላማ ብዝተኸለለ መጠን ኣብቲ ምትእስሳር ዘለዎ ዘባን ኣብ ከባቢ እቲ ሓደ ሰብ ኣብ መወዳእታ ዝነብረሉ ምምሕዳር ምቕባል ዝብል ዕላማ ድሕሪ ምትእትታው ሕጊ ምክፍፍል ዝያዳ ልሙድ

ክኸውን እዩ፣ ምክንያቱ እዚ ሕገ ዝያዳ ሚዛናዊ ምክፍፋል ናይቲ መቐበሊ ሓተቲ ዑቕባ ኣብ መላእ ሆላንድ ዝርከቡ ሓተትቲ ዑቕባ ስለዘረጋግጽ።

እዚ መጽናዕቲ ናይነት ህይወት ገዛን መነባብሮን ኣገደስቲ ምክንያታዎታዎ ብንጽር ይሕብር። መንበሪ ኣባይቲ ኣብ ህይወት ሰባት ኣገዳሲ መሰረትን ምንጫ ምርግጋእን ዝፈጥር ኮይኑ ምስ ፍጻሞታት መስርሕ ህይወትን ምስ ካልእ ዓውድታትን ከም ስራሕን ኣታዊን፣ ማሕበራዊ ርክባትን ጥዕናን ዝተኣሳሰር እዩ። ኩነታት ኣባይቲ ስሩዕ እንተዘይኮይኑ እዚ ኣብ (ኣብ ብንጽግና ናይ) ሰባት ዓቢ ሳዕቤን ክህልዎ ይኸእል እዩ። ብተወሳኺ ኣብ ዙሪያ ኣባይቲ ዝረኣዩ ጸገማት ኣብ ብንጽግናን ተሳትፎን ሰባት ኣብ ሕብረተሰብ ነዘርላንድ ጥራይ ዘይኮነስ ኣብ መንግስቲ ሆላንድ ዘለዎም እምነት እውን ሳዕቤን ኣለዎ። እዚ ንክልኦት ጉጅለታት ህዝቢ ልክዕ ከምኡ ዝምልከት እኳ እንተኾነ፣ ሕጋዊ ዝለበሱ ብብዙሕ መዳይ ተመሳሳሊ ድሌታትን ምርጫታትን ከምኡ'ውን ኣብ ኣባይቲ ብዝምልከት ተመሳሳሊ ጸገማት እንተሃለዎም፣ እቲ ዓቢ ፍልልይ ግን ሕጋዊ ዝለበሱ ጌና ህይወቶም ምሉእ ብምሉእ ዳግማይ ክሃንጹ ከምዘለዎም እዩ፣ ኣብ ንዓኣቶም ሓድሽ ዝኾነ ሕብረተሰብ ብዝተፈለለዩ ስርዓታትን ክብርታትን ሕግታትን መንገዶም ክረኽቡ ኣለዎም።

ብሓፈሻ ሓደስቲ መጻእቲ ብዛዕባ ስርዓት ነዘርላንድን ዕዳጋ ኣባይትን ብውሑድ ኣፍልጦ ይጅምሩን ንዕኡ ንምጉዳዝ ዝወሓደ ክእለት ኣለዎም። ብተወሳኺ ማሕበራውን ፋይናንሳውን ጸጋታት እውን (ገና) ውሑድ ተበጻሕነት ኣለዎም። እዚ ድማ ኩነታቶምን ተሞክሮኦም ኣብ መነባብሮ ካብቲ ናይ ስደተኛ ድሕረ ባይታ ዘይብሎም ነዘርላንዳውያን ዝተፈልዩ ይገብሩ።

Het Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum (WODC), Kennisinstituut voor de rechtsstaat, is een onafhankelijk kennisinstituut dat valt onder het ministerie van Justitie en Veiligheid. Het WODC draagt bij aan behoud en verbetering van de rechtsstaat via het (laten) uitvoeren van kwalitatief hoog wetenschappelijk onderzoek. En door het aanbieden van gevraagde en ongevraagde kennis, verbeterpunten en (waar mogelijk) denkrichtingen.

Meer informatie:

www.wodc.nl